

Van: Ohmann Notariaat (Daniel Ohmann)
Aan: Gemeente Zoetermeer (Angelique Schepers)
CC: Van der Feltz advocaten
Dossiernummer: 2019.0245
Datum: 6 november 2019
Inzake: Zoetermeers werkbedrijf: leeswijzer statuten en
aandeelhoudersovereenkomst

Inleiding

Tijdens de bijeenkomst in Rijswijk van 26 september jl. kwam de vraag aan de orde om de onderlinge samenhang tussen de statuten en de aandeelhoudersovereenkomst (hierna: "**AHO**") inzake het Werkbedrijf nader toe te lichten. Dit zal ik in onderstaande leeswijzer doen. Daarbij ga ik uit van de stand van zaken per 6 november. Uit de leeswijzer volgt dat er geen onnodige overlap tussen deze documenten is; wel verwijzen deze documenten onderling naar elkaar en vullen de documenten elkaar op enkele punten aan. Verder zal ik in dit document toelichten "wat waar te vinden is" en wat de juridische status van ieder document is. Ten slotte worden de belangrijkste rechten en verplichtingen van iedere aandeelhouder/gemeente en de belangrijkste openstaande punten ten aanzien van het Werkbedrijf benoemd. Daarmee kan dit document ook goed dienen om de lopende onderhandelingen tussen partijen af te kunnen ronden en als oplegdocument bij de verschillende stukken, bijvoorbeeld ter toelichting aan de verschillende Raden voor de wensen en bedenkingen en ter besluitvorming ten behoeve van de verschillende Colleges.

LEESWIJZER STATUTEN EN AANDEELHOUDERSOVEREENKOMST

	Statuten	AHO
Status:	De statuten zijn grotendeels gebaseerd op Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Boek 2 BW bevat in uitgangspunt dwingend recht (artikel 2:25 BW). De ruimte voor partijen om van statuten af te wijken is dus praktisch gezien beperkt. De statuten worden opgenomen in de oprichtingsakte van de B.V. Statuten geven de interne grondregels van de B.V.; er is dus geen sprake van een overeenkomst.	De aandeelhoudersovereenkomst is een vormvrije overeenkomst. Partijen zijn dus binnen de grenzen van het contractenrecht vrij om met elkaar af te spreken wat zij hier wensen. Daarbij kunnen zij ook in hun onderlinge verhouding afwijken van de statuten.
Openbaarheid:	Statuten van een B.V. moeten altijd bij de Kamer van Koophandel worden gedeponereerd. Zij zijn daarmee altijd openbaar/kenbaar voor derden.	De AHO is in uitgangspunt niet openbaar. Wel kan bijvoorbeeld de Wob de verplichting meebrengen tot openbaring daarvan (zie ook artikel 28 AHO). Tevens kunnen partijen afspraken met elkaar maken onder welke voorwaarden de overeenkomst aan bepaalde partijen openbaar mag worden gemaakt (zie artikel 15 lid 1 AHO).
Handelen in strijd met:	Een besluit in strijd met de statuten is op grond van de wet nietig (dus: ongeldig en zonder rechtskracht). Zie artikel 2:14 BW. Juridisch gezien is dit dus het sterkst. Om die reden zijn de regels omtrent besluitvorming en goedkeuring door de algemene vergadering grotendeels in de statuten opgenomen.	Handelen in strijd met de AHO leidt tot wanprestatie. Wanprestatie brengt een verplichting tot vergoeding van de schade met zich, maar de handeling zelf blijft juridisch gezien wel geldig. Verder kan door de andere partijen nakoming van de verplichtingen uit de overeenkomst worden gevorderd.

	Statuten	AHO
Wijziging:	Wijziging van statuten kan uitsluitend via een notariële akte, zie artikel 36.1 statuten. Het verdient daarom de voorkeur om meer gedetailleerde regelingen in een van de overeenkomsten uit te werken.	Wijziging van een overeenkomst kan plaats vinden, indien alle partijen daarmee instemmen. Zie artikel 19 en artikel 29 lid 4 AHO.
Algemene inhoud:	Statuten bevatten altijd een regeling over de BV (naam, zetel, doelstelling), haar functioneren (besluitvorming, vertegenwoordiging) en haar organen (AvA, directie en Raad van Commissarissen)	De aandeelhouders-overeenkomst bevat specifieke afspraken tussen aandeelhouders in het kader van de bedoelde B.V. Uitgangspunt van de wet en de statuten is namelijk dat tegen de wil van de aandeelhouder niet kunnen worden opgelegd: a. verplichtingen van verbintenis-rechtelijke aard verbonden aan het aandeelhouderschap van alle aandelen of aandelen van een aanduiding; b. eisen aan het aandeelhouderschap; c. een verplichting inhoudende dat deze aandeelhouder gehouden is zijn aandelen of een deel daarvan aan te bieden en over te dragen; d. het afwijken van de prijsbepalings-regeling in het kader van de overdracht van de aandelen. In de aandeelhoudersovereenkomst worden door de aandeelhouders een aantal van deze verplichtingen op zich genomen. Ik licht dit hieronder toe.
Onderlinge samenhang:	Statuten worden altijd gezien als basisdocument/spoorboekje. In separate statuten, maar dit dient uitsluitend voor de	De AHO bevat een enkele overlap met de

Statuten	AHO
overeenkomsten worden vaak aanvullende regelingen op detailniveau opgenomen. Voordeel is dat deze regelingen dan eenvoudiger kunnen worden gewijzigd. Verder worden in overeenkomsten meestal bepalingen opgenomen, die zich minder goed lenen voor algemene openbaarheid, zoals bijvoorbeeld over financiering en verplichtingen van specifieke partijen. Dergelijke afspraken zijn rechtsgeldig.	leesbaarheid voor de AHO als los document. Denk bijvoorbeeld aan de doelomschrijving van artikel 2. Deze kan daar ook nog verder worden uitgewerkt (bijvoorbeeld als inburgering of werkzaamheden buiten het kader van de Participatiewet ook onder de doelstelling van het Werkbedrijf zouden moeten vallen). Verder is in de AHO bepaald dat met de datum inwerkingtreding van deze overeenkomst alle voorafgaande afspraken komen te vervallen (artikel 2.4 AHO). De onderhavige documenten bevatten dus alle afspraken van partijen inzake het Werkbedrijf.
Zie ook artikel 3.1 en 3.2 AHO: Indien een bepaling uit de Overeenkomst afwijkt van de Statuten, gaat – voor zover rechtens toegestaan – de bepaling uit de Overeenkomst voor.	
Indien de wet een bepaling uit de Overeenkomst niet of niet geheel toestaat zullen Partijen al datgene doen dat redelijkerwijs mogelijk is om te bewerkstelligen dat zoveel mogelijk hetzelfde resultaat wordt bereikt als zou zijn bereikt als de wet de bepalingen uit statuten: zie het kettingbeding van artikel 18 de Overeenkomst wél geheel zou hebben toegestaan.	<u>Verdere samenhang:</u> * Partijen kunnen alleen aandeelhouder van de B.V. worden als zij partij zijn bij de aandeelhouders-overeenkomst, in aanvulling op de kwaliteitseisen van artikel 3.2 van de wet de bepalingen uit statuten: zie het kettingbeding van artikel 18 en artikel 29.1 AHO. Als de aandelen door een gemeente zijn overgedragen, dan eindigt de aandeelhoudersovereenkomst, behoudens als er sprake is van doorlopende verplichtingen, zoals geheimhouding (vgl. 29 lid 2 AHO).
Indien en voor zover de Statuten niet in lijn zijn met het bepaalde in de Overeenkomst verbinden Partijen zich jegens elkaar de Statuten in lijn te brengen met het bepaalde in de Overeenkomst.	* Verwatering van een aandeelhouder door uitgifte van aandelen (artikel 7 statuten): in artikel 7.6 is geregeld dat Leidschendam-

Statuten

AHO

Voorburg en Rijswijk zonder hun toestemming nooit onder de 1% kunnen komen.

* Vruchtgebruik, pandrecht en certificering (artikel 11, 12 en 31 van de statuten) en artikel 3.5 AHO:

"Partijen verbinden zich jegens elkaar en jegens de Vennootschap direct noch indirect tot Bezwarende van de door hen gehouden Aandelen of een gedeelte daar-van over te gaan."

* Exit (artikel 14 statuten): De statuten geven alleen een recht om de aandelen tot koop aan te bieden, zonder een verplichting tot koop. Artikel 10 AHO legt aan Zoetermeer dan wel de B.V. de verplichting tot koop van Leidschendam-Voorburg of Rijswijk. Deze laatste 2 gemeenten kunnen dus onder na te bepalen voorwaarden een exit uit de samenwerking afdwingen.

* Aanbiedingsverplichting (artikel 15 statuten): artikel 9.1 AHO geeft ook een aanbiedingsverplichting van de aandelen bij wanprestatie. Desgewenst kunnen partijen daar nog een boete aan koppelen.

* Koopprijs aandelen en artikel 16 statuten: artikel 11 AHO bevat een afwijkende prijsbepalingsregeling. In uitgangspunt wordt (alleen) de nominale waarde van de aandelen

Statuten

AHO

betaald. Desgewenst kunnen partijen daar nog een boete aan koppelen.

* Benoeming directeur, artikel 17 lid 4 statuten: zie ook artikel 4.3 AHO. De RvC krijgt een voordrachtsrecht bij de benoeming van de directeur.

*Goedkeuring besluiten bestuur door algemene vergadering (artikel 20.1 statuten): zie ook artikel 6.1 AHO. Deze bepalingen zijn met elkaar in lijn gebracht.

*Verdeling tekort (artikel 29 statuten): In de statuten zijn in artikel 29 afspraken gemaakt over de verdeling van de winst. In artikel 12 AHO wordt dit nader uitgewerkt. In de AHO worden gebruikelijk afspraken gemaakt over financiering van het verlies. In artikel 5.4 is daarvoor een voorstel opgenomen.

* Unanimiteitsbesluiten (artikel 34.6 statuten). Uitgangspunt voor besluitvorming is een normale meerderheid met aanwezigheid van minimaal 50% van het geplaatste kapitaal. Voor minderheidsbescherming van Leidschendam en Rijswijk-Voorburg is een voorstel opgenomen in artikel 7.4 en 7.5 AHO.

* Geschillenregeling (artikel 34.7 statuten). Bij minderheidsbescherming kan het zijn dat er geen aandeelhoudersbesluit tot stand komt. In artikel 7.3 AHO is dan een regeling

Statuten		AHO
		opgenomen om alsnog tot besluitvorming te komen. * Verdeling tekort bij ontbinding (artikel 37.3 statuten): een afspraak is opgenomen in artikel 17.9 AHO. Verder heb ik in de statuten en de AHO de termen meerjarenplan en Business Plan en begroting en jaarplan gelijk getrokken, zodat nu steeds over dezelfde documenten worden gesproken.
Belangrijkste rechten Gemeenten	Iedere aandeelhouder: stemrecht en winstrecht conform het aandelenbezit. Voor de Gemeente Zoetermeer: in uitgangspunt een doorslaggevende stem in de AvA (met uitzondering van een aantal belangrijke 99%-besluiten in verband met de vereisten van investering, zie hiernaast). Daarmee kan de Gemeente Zoetermeer (uiteindelijk) ook de directeur en de leden RvC benoemen en ontslaan en heeft zij ook doorslaggevende invloed op de invulling en werkzaamheden van deze organen. Zie ook het instructierecht van artikel 20.7 van de statuten.	* Minderheidsbescherming van Leidschendam-Voorburg en Rijswijk, uitgewerkt in artikel 7.4, 7.5 en 7.6 * Recht van een exit voor Leidschendam-Voorburg en Rijswijk (artikel 10 AHO): overdracht aandelen aan Zoetermeer dan wel Vennootschap. *Recht opzegging overeenkomst voor alle partijen conform artikel 17 AHO, waarna de samenwerking wordt ontvlochten.

	Statuten	AHO
Belangrijkste verplichtingen Gemeenten	* Verplichting tot volstorting van de aandelen door alle aandeelhouders. We bespraken dat het hier om een beperkt bedrag zal gaan van € 1.000 per procent aandelen.	* Financieringsverplichting Zoetermeer bij tekort B.V. (artikel 5 en 17.9 AHO) * Overnameverplichting Zoetermeer aandelen Leidschendam-Voorburg en Rijswijk (artikel 10 AHO)

Tot zover mijn advies. Graag houd ik mij desgewenst beschikbaar voor nader overleg.
